

kiállításokat tették érzékletesebbé, hanem a folyamatosan átváltozó, archaikusságában törvényszerűen a múltba merülő Gyergyó topografikus képei. A múzeummal való kapcsolata során fölmerült a minden idős festőt foglalkoztató kérdés: mi legyen otthonának-műtermének képeivel? Egy nemes gesztussal, pár évvel halála előtt negyven festményét ajándékozta városa közgyűjteményének. Így jött létre a Gyergyói Múzeum Képtára, 1971 januárjában, mely Karácsony János galériájából és Elekes Vencel magángyűjteményének képeiből áll.

A gyergyóalfalui származású, de Gyergyószentmiklóson élő Elekes Vencel az 1960-as évektől kezdte nagyobb buzgalommal képgyűjteményét gyarapítani. E kollekcióban elsődlegesen a gyergyói, csíki, Maros menti tájak festői kaptak helyet. Közöttük ott volt Karácsony Jánosnak is több képe mintegy jelzéseként a kettejüket összefűző őszinte barátságának.

A Gyergyói Múzeumban látható Karácsony János-képek a festő emlékét őrzik, s a szülőföldhöz kapcsolódó anteuszi kötöttségét tárják föl. Semmiképp sem elegendőek ahhoz, hogy rálátást nyújthatnának a pálya egészére. Egy korai, szép Önarcképen kívül pályakezdésének idejéből az 1930-40-es évekből semmi sem látható itt. Magángyűjteményekben fölbukkanó festmények, reprodukciók és képleírások visznek közelebb alkotói hagyatékának legalább áttekintő fölméréséhez.

Önarcképeinek két korai változata állítja elénk a pályakezdő festőt. A Gyergyói Múzeumban levő 1932-es portrét színbeli értékei ellenére még kissé merevnek, fényképszerűnek érezzük. A Gál-gyűjteményben látható 1934-es képmása ugyanakkor öntudatos sorsalakító döntéseiért megharcolni kész ember képét mutatja. Festés közben áll elénk, lazább tartással, nyitott ingnyakkal, kezében ecsetekkel és palettával. Már túl van első nagybányai tapasztalatain, a képen nincsenek rajzi hibák vagy esetlenségek.

Meglepő, hogy Karácsony János a nagybányai miliőbe is milyen gyorsan beleélte magát. Igaz, soha olyan ösztönző alkotói környezetben nem élt, mint a kolónián. Erőtéljesen hatott rá Ziffer művészete, fiatalabb művésztársainak festésmódja, de távoli visszfényként az egykori neósok törekvése, műveiknek dekorativitása is.

A Bajorországban élő Lecca György gyűjteményében (kinek apja Gyergyószentmiklós neves röntgenorvosa volt), több Karácsony János kép mellett egy korai mű is helyet kapott. Az 1937-es keltezésű Utcakép Nagybányán című olajfestmény már pontosan érzékelteti, milyen szerkezeti fölépítésben és milyen színhasználattal készültek a festő ottani képei. Erősen kontúrozott fatörzsek keretezik a képet, a lombok mögött egy karcsú, jellegzetesen magas kémény és házak sziluettje látszik és átdereng a kobaltkék ég. A keskeny utcát követő patak kék szalagja csak fölerősíti a part agyagos földjének skarlátvörös színfoltját. Ziffernek mindig szigorú korrektúrái és kemény kritikája mellett tetszett ahogyan növendéke fejlődött. Karácsonynak egy Gyergyóban festett napsugaras képét (Lovas szekér) példának állította a fiatalabb kollégák elé.

Murádin Jenő

(Az Armenia ígérete szerint következni fog a cikk folytatása)

Több odafigyelés kell!

A füzetek 2003. decemberi számában tudósítottunk arról, hogy november 8-9-én Örmény konferenciát rendezett Puskás Attila örmény katolikus plébános, vikárius Gyergyószentmiklóson (Gergely Judit -Kronika), amelyen előadók voltak: Puskás Attila vikárius, Tarisnyás Csilla, a szamosújvári ARMENIA szerkesztője, valamint Sebesi Karen Attila, a Magyarörmények Romániai Szövetsége elnöke. A sikeres rendezvényről Tarisnyás Csilla, mint az egyik szervező nyilatkozik a Romániai Magyar Szó 2003. november 12-i számában, Gál Emese Éva segítségével.

Miután előrebocsátjuk, hogy a magyarországi örmény közösség nagyon örül a konferencia szervezésének, sikeres és tartalmas megvalósulásának, amelyért köszönetünket és elismerésünket ezúttal is kinyilvánítjuk a rendezőknek és közreműködőknek - a nyilatkozat, illetve az Armenia 2003/3-4 számában megjelent cikk több pontatlansága miatt kénytelenek vagyunk szólni.

A 2001-ben tartott kolozsvári-szamosújvári magyarörmény konferenciát követően 2002-ben ugyancsak Kolozsváron tartottunk konferenciát Atyánkfia Apafi... címmel a 330 évvel ezelőtti erdélyi befogadás, betelepülés emlékére, amellyel együtt megemlékeztünk Petelei István író születésének 150 éves évfordulójáról Székelyudvarhelyen, Marosvásárhelyen, Szovátán is.

Ekkor - Tarisnyás Csilla állításával ellentétben - nem döntöttünk a következő konferencia helyszínéről.

Sem az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, sem a „magyarországi örmény önkormányzat” nem tudott a konferencia szervezéséről, így nem volt módja dönteni a támogatásáról sem. Ilyen kérelem nem érkezett a szervezeteinkhez. Tegyük hozzá, hogy nem tudni, mit jelent ez a bizonyos „magyarországi örmény önkormányzat”! Magyarországon 30 helyi örmény kisebbségi önkormányzat, továbbá Fővárosi Örmény Önkormányzat és Országos Örmény Önkormányzat működik. Egyetlen szervezet sem kapott semmiféle bejelentést, kérelmet konferencia-szervezés kapcsán. (Meghívást sem.)

Az ARMENIA magyarörmény időszaki szemlével kapcsolatban Tarisnyás Csilla ezt nyilatkozza:

„Az előző években a magyarországi örményektől kaptunk támogatást a lap fenntartásához, de most ott is szűkült az állami keret, és nem tudnak támogatni..” A Fővárosi Örmény Kisebbségi Önkormányzat az 1994-1998 közötti időszakban rendszeresen támogatta az Armenia kiadását jelentős összeggel, majd 1998-2002 között a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása (a főváros II., VI., IX., XI. kerületi Örmény Önkormányzatok, valamint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület együttműködése) tette ugyanezt, amely támogatás azonban az Armenia lapjain - kérésünk ellenére - soha meg sem említődött. (A támogatásért 200 db lapot kapott a támogató, amelyet ingyen továbbított a közgyűjteményeknek és az egyesület tagszervezeteinek.)

A 2003 évben alakult Fővárosi Örmény Önkormányzat 200 db lap vételét szavazta meg alkalmanként, ami 2003-ban meg is valósult, amelyet azonban ez év elején a szerkesztő asszony, Tarisnyás Csilla már nem tart méltányosnak.

Miután az EÖGY füzetek állami támogatásban nem részesül, és pályázati pénzekből kell megvalósítanunk működésünket, szervezeteinknek nincs módja támogatást adni az Armenia lap kiadásához, viszont állandó (és azonnal fizető) előfizetői vagyunk a lap alkalmankénti 200 példányának.

Ugyanide tartozik, de más kifogás: a nyilatkozatnak az erdélyi örménység létszámára vonatkozó része, sajnos nagyon pontatlan. Nem lehet tudni, hogy a számokat honnan vette a nyilatkozó szerkesztő asszony.

Puskás Attila gyergyószentmiklósi plébános nyilatkozott éppen az említett konferencia kapcsán: a 2000-es statisztikák szerint Gyergyószentmiklóson kb. 600 lelket számlál a magyar anyanyelvű, történelmi örménység. Sajnálatos, hogy egy hiányos és igen alábecsült adat került nyilvánosságra a jelzett cikkben. Kár, hogy az immár 10 éve a közösségben élő nyilatkozó még mindig nem ismeri a nagyobb örmény közösségeket, illetve nem volt ideje felkutatni Erdélyben az örménységet.

Mások azonban megtették, így az EÖGYKE füzetek hasábjain olvashatók erre vonatkozó adatok. Kolozsvár, Csíkszereda, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Brassó, Szilágysomlyó... és sorolható tovább a jelentős létszámú örmény közösség a mai Erdélyben.

Kár a magyar anyanyelvű örmény közösségeket így megsérteni, hiszen az a néhány ember,

aki például Erzsébetvárosban tartja a magyar anyanyelvű örménység jelenét és őrzi, óvja és ápolja minden erejével múltunk felbecsülhetetlen tárgyi emlékeit, egyházi és világi hagyományait, kultúránkat, többet érdemel.

2004. február 20.

*Dr. Issekutz Sarolta
az EÖGYKE és*

Fővárosi Örmény Önkormányzat elnöke

**Az erzsébetvárosi Örmény Szertartású Római Katolikus Plébánia
házassági anyakönyvéből
(V. rész)**

1886

Gyöngyösi F. Lajos - Slakovits Katalin
Papp Gyula - Pátrubány Mária
Antalfi Emánuel - Fatter Róza
Szász Gergely - Szentkovits Anna

1887

Avedik Lajos - Szentpéteri Charlotte
Papp Ferencz - Vikol Róza
Lengyel Emánuel - Kosztin Róza
Schédelmájer Ferencz - Karácsonyi Mária

1888

Papp Joachim - Gyerkó Zsuzsa
Pokorny Géza - Soos Júlia
Bogdán Gyula - Csiki Mária
Tániel Adalbert - Gyerkó Katalin

1889

Papp János - Köpeczi Ottilia
Mészáros József - Dsokebin Róza
Kopacz Imre - Tániel Róza
Kristyori Sándor - Fatter Sidónia
Tégler Alexius - Ájváz Róza
Körösi Acatius - Gombos Katalin

1890

Rozsnyai István - Gorove Anna
Linszky József - Török Mária
Zakariás Kristóf - Zakariás Ernesztin
Török János - Slakovits Katalin
Szabó József - Kozocsa Katalin
Nagy Lajos - Szentkovits Wilhelmina
Szabó Gyula - Földesi Anna

1891